

Sygn. akt III Cz 209/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie III Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

przewodniczący: SSO Anna Frączkiewicz

sędziowie: SSA w SO Krystyna Sergiej, SSR del do SO Katarzyna Pszczoła

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa A. K. (1) działającej w imieniu i na rzecz małoletniego J. K.

przeciwko A. K. (2)

o podwyższenie alimentów

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Puławach

z dnia 28 marca 2013 roku, sygn. akt III RC 479/12

Postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 28 marca 2013 roku w sprawie sygn. akt III RC 479/12 Sąd Rejonowy w Puławach wobec zawarcia ugody umorzył postępowanie w sprawie, zniósł koszty postępowania pomiędzy stronami oraz nie obciążył pozwanego nieuiszczoną opłatą od pozwu, którą przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższe postanowienie zażaleniem zaskarżył pozwany, podnosząc, iż wskutek stresu oraz zaskoczenia nie przeanalizował dokładnie warunków ugody, wskutek czego zawarł ją niezgodnie z zamierzeniem i w przeświadczeniu, że dotyczy ona wyłącznie roszczenia alimentacyjnego. Z treści wniosku zażalenia wynika, że pozwany domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył co następuje:

Zażalenie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Wskazać należy, że ugoda sądowa, będąc czynnością procesową, jest jednocześnie czynnością materialnoprawną, a wobec tego prawo materialne normuje ważność i skuteczność ugody jako umowy cywilnoprawnej. Nadto, zawarcie ugody

w toku procesu oznacza, w świetle przepisów kodeksu postępowania cywilnego, dorozumianą wolę odstąpienia od zgłoszonego w pozwie żądania udzielenia ochrony sądowej. Podkreślenia również wymaga to, że ugoda jako czynność procesowa, podlega ocenie w płaszczyźnie przesłanek z art. 203 § 4 kpc w zw. z art. 223 § 2 kpc; nie może więc być

sprzeczna z prawem, z zasadami współżycia społecznego ani też zmierzać do obejścia prawa. W każdym wypadku zawarcie ugody podlega kontroli Sądu, analogicznie jak w razie cofnięcia pozwu i zrzeczenia się roszczenia.

W niniejszej sprawie, przedstawicielka małoletniego powoda domagała się podwyższenia zasądzonych od pozwanego alimentów. Na rozprawie w dniu 28 marca 2013 roku strony zawarły ugodę, w której pozwany zobowiązał się do łożenia na rzecz swojego małoletniego syna alimentów podwyższonych do kwoty po 450 zł miesięcznie jak również zobowiązał się odwozić małoletniego syna z miejsca zamieszkania na zajęcia karate w godzinach 19.30 do godziny 22.00 do bursy przy ul. (...) w P. i z powrotem do miejsca zamieszkania małoletniego w dniach: poniedziałek, środa, czwartek każdego tygodnia zaś przedstawicielka małoletniego wyraziła na to zgodę.

W tym miejscu wskazać należy, że każda strona, aż do uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania wydanego wobec zawarcia ugody może odwołać ugodę jako czynność procesową. Jednakże podkreślić trzeba, że środki prawne służące zniweczeniu skutków ugody są sformalizowane i wymagają istnienia określonych przesłanek, jest to bowiem dwustronna czynność prawna, podlegająca ochronie. Uchylenie się od skutków materialnoprawnych uzależniona jest od wykazania wady oświadczenia woli ujawnionej w uzasadnieniu zażalenia na umorzenie postępowania lub poprzez wykazanie, że ugodą została zawarta w sprzeczności z prawem, zasadami współżycia społecznego lub, że zmierzała do obejścia prawa.

W przedmiotowej sprawie, Sąd Rejonowy zajął stanowisko, że ugodą spełnia wszelkie wymagania jak również, że strony zapoznały się z jej treścią przed złożeniem podpisów.

Nie można się zgodzić ze stanowiskiem Sądu.

Podnieść należy, że w treści ugody rozstrzygnięte zostało roszczenie niezgłoszone w pozwie. Nadto, z treści protokołu rozprawy z dnia 28 marca 2013 roku wynika wyłącznie, że pozwany uznał powództwo do kwoty po 450 zł poczynając od dnia 1 maja 2013 roku zaś przedstawicielka małoletniego powoda oświadczyła, że wyraża zgodę na alimenty w kwocie po 450 zł miesięcznie. Istotą zawartej ugody stanowić zatem powinno wyłącznie roszczenie alimentacyjne wyrażone w kwocie po 450 zł miesięcznie. Tymczasem, treść ugody reguluje także obowiązek pozwanego odwożenia i przywożenia syna z zajęć karate trzy razy w tygodniu. Sąd Rejonowy w tym zakresie podał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, iż „Pozwany deklaruje gotowość zawożenia małoletniego osobiście na zajęcia karate podając, że woził już syna przez pół roku na treningi karate”. Jednakże takie oświadczenie pozwanego nie jest zawarte w treści protokołów z rozpraw z dnia 26 listopada 2012 roku jak i z dnia 28 marca 2013 roku jak również nie wynika ono z żadnego ze składanych przez pozwanego pism procesowych. W protokole z dnia 26 listopada 2012 roku widnieje jedynie zapis wyjaśnień pozwanego o treści „Wozilem syna przez pół roku na karate”. Zadaniem protokołu jest wierne odtworzenie przebiegu posiedzenia i przeprowadzonych na nim czynności. W szczególności protokół sporządzony pisemnie powinien zawierać wymienienie zarządzeń i orzeczeń wydanych na posiedzeniu oraz stwierdzenie, czy zostały ogłoszone, a także czynności stron wpływające na rozstrzygnięcie sądu (ugoda, zrzeczenie się roszczenia, uznanie powództwa, cofnięcie, zmiana, rozszerzenie lub ograniczenie żądania pozwu) oraz inne czynności stron, które według szczególnych przepisów ustawy powinny być wciągnięte, wpisane, przyjęte, złożone, zgłoszone lub wniesione do protokołu – art. 158 § 1 zd. 2 kpc. Wobec tego, że ewentualne zobowiązanie się pozwanego do wożenia syna na zajęcia karate trzykrotnie w ciągu każdego tygodnia jest istotnym stanowiskiem procesowym winno mieć ono odzwierciedlenie w protokole.

W niniejszej sprawie taka sytuacja nie ma miejsca. Oznacza to, że Sąd Rejonowy w sposób zupełnie dowolny dokonał interpretacji wyjaśnień pozwanego. Uchylenie to prowadzi wprost do zawarcia ugody sprzecznej z zasadami współżycia społecznego i ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Do takiego wniosku prowadzi naruszenie zasady wzajemnych ustępstw, o których mowa w art. 917 kc, które stanowią istotę ugody sądowej. W ugodzie, jako umowie wzajemnej, ustępstwo jednej strony musi być równoważone ustępstwem drugiej strony co odróżnia ugodę od uznania. Sąd natomiast, przy ocenie dopuszczalności ugody powinien badać, czy ustępstwa jednej ze stron nie są zbyt duże i nie prowadzą do przyznania drugiej stronie świadczenia częściowo nienależnego, a co miało miejsce

w przedmiotowym postępowaniu. Sąd Rejonowy w żaden sposób nie poddał analizie takich okoliczności jak: odległość od miejsca zamieszkania pozwanego do miejsca zamieszkania małoletniego powoda jak również idących za tym kosztów dojazdów do dziecka w skali miesiąca. Okoliczność tę słusznie podnosi pozwany w zażaleniu przedstawiając wyliczenie, iż realizując obowiązek zwarty w ugodzie to de facto jego obowiązek alimentacyjny osiągnie rozmiar około 705 zł miesięcznie, co znacznie przewyższa wysokość żądania zgłoszonego przez stronę powodową. Jak również, wskutek tak sformułowanej treści ugody, mimo braku zgłoszonego przez żadną ze stron postępowania żądania w tym przedmiocie jak również wobec braku ustosunkowania się w tym zakresie drugiej strony postępowania, w sposób pośredni zostały ustalone kontakty pozwanego z małoletnim dzieckiem. Nadto, co już zostało podniesione wcześniej – rozstrzygnięcie ugody dotyczy niezgłoszonego roszczenia.

Wreszcie wskazać należy, iż pozwany w swoim zażaleniu wskazuje oprócz sprzeczności ugody z zasadami współżycia społecznego co już ją czyni niedopuszczalną, na wady oświadczenia woli powołując się, iż pozostawał w stresie jak również miał miejsce element zaskoczenia. Pozwany tym samym wypełnił przesłanki do uznania, że jego zażalenie jest zasadne albowiem odwołuje on ugodę wraz

z wymaganym wskazaniem przyczyn wadliwości zawartego w niej oświadczenia woli.

Z uwagi zaś na to, że z samej materii przedmiotowej sprawy wynika, iż odwołanie jest dopuszczalne gdyż wskutek zawartej umowy nie powstał stan nieodwracalny, jak ma to miejsce np. przy zrzeczeniu się roszczenia, to zażalenie pozwanego należało uwzględnić.

Wobec powyższego, Sąd Rejonowy winien ponownie przeanalizować dopuszczalność zawarcia ugody w świetle przesłanek z art. 223 § 2 kpc w zw. z art. 203 § 4 kpc i ewentualnie uznać ugodę za niedopuszczalną oraz wydać postanowienie

w trybie § 130 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 23 lutego 2007 roku (Dz.U. Nr 38, poz. 249) jak również prowadzić postępowanie w dalszym ciągu celem wydania merytorycznego orzeczenia. Nadmienić należy, iż dopuszczalne jest ponowne zawarcie przez strony ugody, która winna być zbadana przez Sąd pod kątem tego, czy ugoda taka jest sprzeczna z prawem, z zasadami współżycia społecznego lub czy nie zmierza do obejścia prawa.

Dlatego mając powyższe na uwadze i na zasadzie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 397 kpc Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił jak w sentencji.